

BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVI

3195

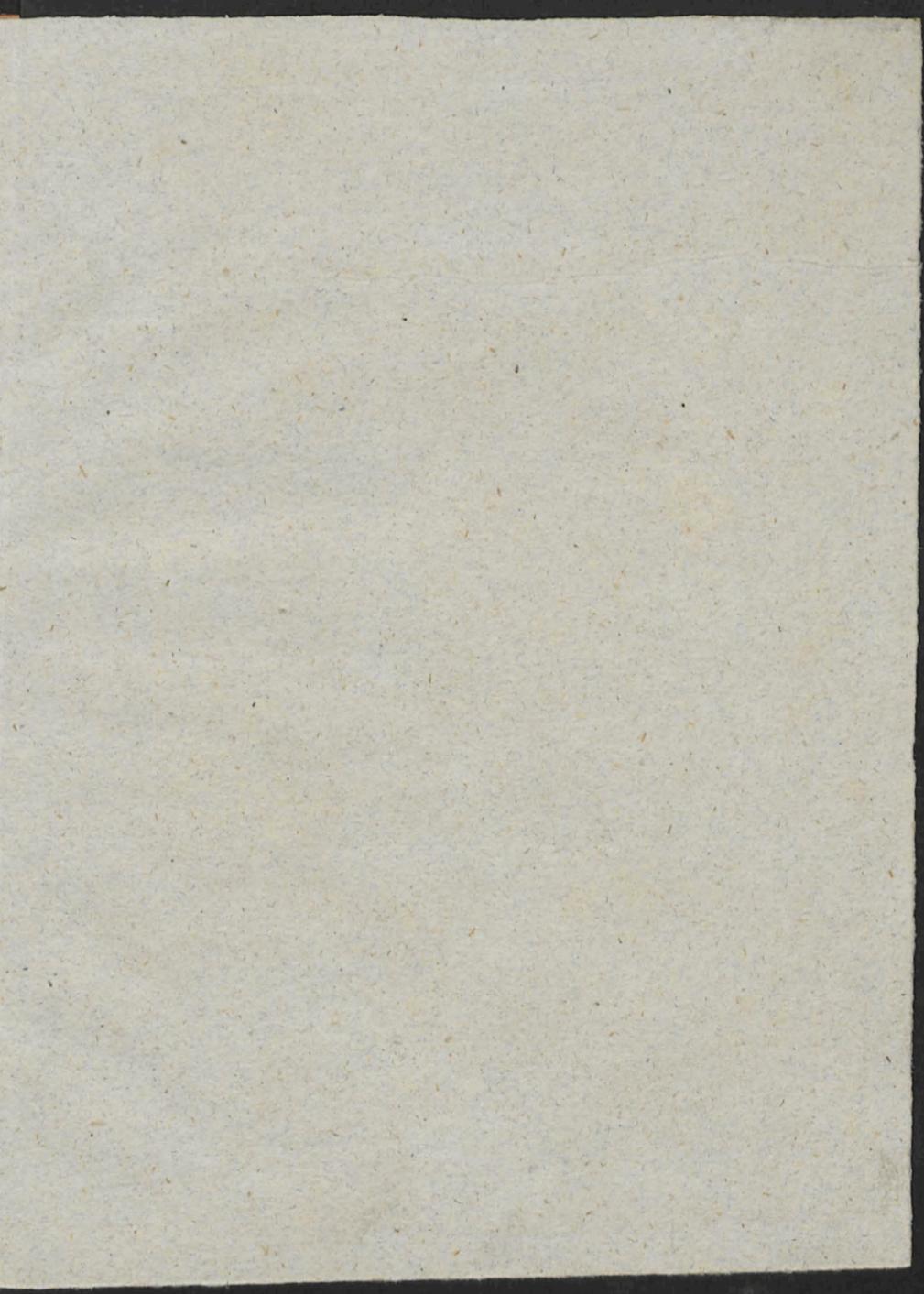
MF

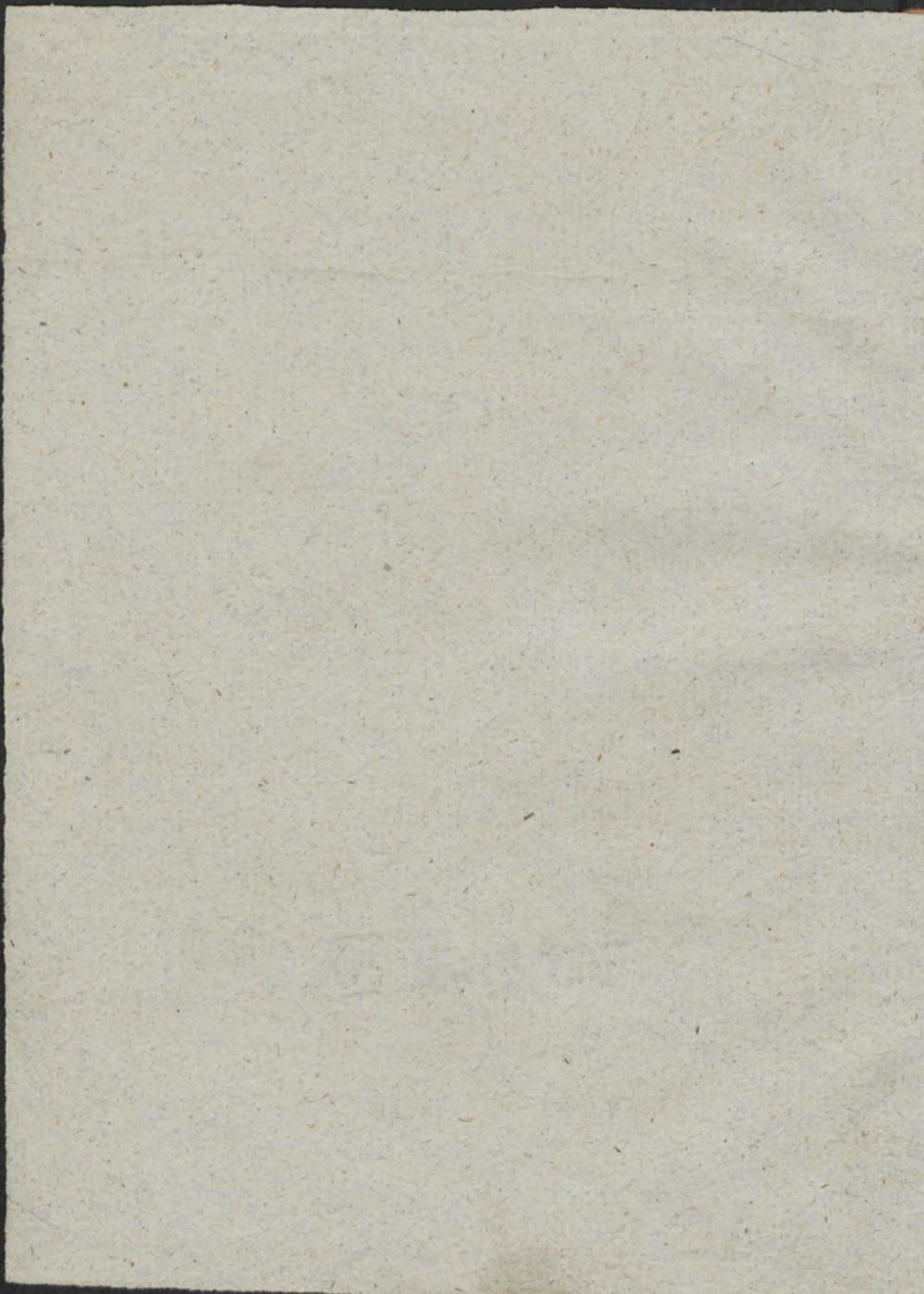

173

v. 4

Ongebruikt
Onder
mijn vader konin

NOBILIS ET GENEROSI DOMINI
FRIDERICI LVKOMSKI
DE LVKOMLA, &c. SIGISMVND
EIVS NOMINIS III° POLONIAE REGI
a Secretis:

ET
GENEROSAE LECTISSIMAEQ. VIRGINIS
BARBARÆ, GENEROSI DOMINI
STANISLAI Węzik, FILIAE:

Epithalamium:

CONSCRIPTVM

AB ANDRAEA LOOECHIO SCOTO.

8.912

DISTICHON

Annum & Diem nuptiarum continens.

1594.

SeptlMa Vt oCtobrIs CessIt LVX ante CaLēdas.

NoX LICItos sponsIs sVasIt InIre thoros.

*Domini Nobis Regis digne obfale gaudijsq. et ioyisq.
et ioyisq. et ioyisq.
Hoc est libet ibi iudi bus male culca lanoen*

Distinction

XVI. Qu. 3195

Epithalamium.

Si vacat, atq; rudem non auersare Mineruam,
Donec post melius tibi se, Friderice, Camœnæ
Exornent, licet in cultum lege fronte serena
Carmen, & exiguum veri cape munus honoris.
Barbam quando tibi socialis fædere lecti
Iam coniuncta fuit, lachrymans sic orsa Minerua est
Cecropia: Heu, quis nunc amnes, quis prona relabi
Flumina, quis riuum superare cacumina montis
Posse neget, quando talis tantusque cohortis
Dulciloquæ fautor, dudum & mea cura Lukomus
Pollitus melior mihi, turbæque sororum,
Subtraxit sese, & Cypriæ sectatur amores!
Quid coluisse viro Pindi inga profuit alti?
Admotis gustasse labris Heliconis & undas:
Non sat me vix tam esse semel pastoris iniquo
Iudicio Idæi, & Veneri data præmia palmæ?
Inisci cogor matrem mihir ursus amorum
Præferri cernens, iustaq; accendor in ias.
Audijt hæc Erato, famam miserata tuique
Innocui mulcens sic castam Pallada dixit:
Parce, precor, certumque tibi fidumq; ministrum

Ne preme suspicione graui: te offendere quānam
Lukomius ratione potest? Sectatur amores
Dicis: sed licitos, & quēis tua crescere regna
Præcipue cernes, quæ tu deserta videres,
Nī castæ auxilio Veneris stabilita vigerent.
Quoscumque ille suo socero iam deinde nepotes
Offeret, hos omnes tibi natos esse ministros,
Cultoresque puta. Ergo thoros laudato Lukomii
Addictumque tibi pacato lumine rursum
Affice, præsidioque iuua, illiusque labores,
Te duce, speratum contingent denique finem.
Dixerat hæc Erato: at Pallas iam mitior illi
Assensit: quā fraude tamen, cui nulla Hymenæi
Cura fuit, rogitat, superarint virginem amores.
Cui dea sic retulit non indignata rogari:
Diua sub umbrosâ platano Cytharaæ a sedebat,
Et niueis virides iungebat floribus herbas,
Cum subito strepitum nati venientis, & arcus
Agnoscit sonitum, quem dextera gestat Amoris.
Ille suæ, volitans per inania nubila, matris
Illabitur gremio, & circumdans brachia collo,
Accipe mater ait: scis quæ mihi gloria rursus
Parta sit his ipsis, quibus omnia vincimus, armis?

Cui

Cui genitrix ridens placido sic incipit ore :
Qui te adeo, qui, Nata, dolifecere superbū ?
Forsan, ut es semper nimium temerarius, illum
Spernere qui nostræ consueuit vulnera dextræ
Dura coëgisti sub regna Cupidinis ire.
Cui puer : Hoc, genitrix, hoc me facit esse superbū
Quod vix cedat frustra sibi tela parari.
Qui mea dicebat : gelidos licet ille liquores
Pegasī biberit fontis : licet æthere lapsus
Numine feruescat, nostris tamen ignibus ardet.
Ast virgo quam vult Iuuenis medicamen amori
Reddere (cuncta hominum quibus est mutabile pectus
Tentau) haud ullis potis est mansuescere telis;
Haud quibus est pater incensus cum belua factus
Iuppiter Europam tergo tulit; haud quibus ignea
In medijs Neptunus aquis incendia sensit:
Vel Getico est sopita gelu, vel Gorgone visu
In silicem durata, alboque simillima saxo
Coniugis Assyriæ, verso quæ in marmora vultu
Fluxit, & ardentem spectat fugitiua Gomorram.
Sic ait, at genitrix tum nondum certa futuri
Mercurium accedit, namque insidiosus amores
Inter fraterno ducebatur tempora lusu,

Patris ad exemplum tauri qui cornua sumpsit:

Ille licet sciret, cunctari iussa sororis

Ignarus veluti placido sic incipit ore.

An quid opus nostro tibi nunc, Cytharæa, labore?

Num meus est iterum genitor conuersus iu aurum?

Num faciem tauri, rugosaque cornua sumens

Ludere mortalem, sceptri grauitate relicta,

Vult iterum Nympham, Dictæa querura tenere?

Num Cybelen, quamvis anus & veneranda deorum

Sit genitrix, lantis succendis amoribus audax?

Posce operam, tibi namque libens impertiar omnem.

Cui Venus: ô germane potes meminiſſe puellæ

Sarmaticæ, usq; adeò quam tu me credere posseſs,

Ni faceret nullo quod sanguine candor abundet:

Et noui, & meminiſſe iuuat, Cylleinus inquit.

Tum Venus: Ingenio fer opem, nostra omnia pridem

Arma in eam contrita iacent; ſpes nulla relicta

Est mihi ni valeas animo fuidere Hymenæum.

Nil opus hic longa verborum ambage, paratum

Et Iuuenem inuenies, & utrumq; in vota parentem.

Tolle moras, dum ſe præbet fortuna ſecundam,

Res patrandæ dies cum venit idoneus. Hermes

Sic urgente dea pulchris talaria plantis

Alligat

Alligat, huic comites gressus insidiosus amores
Addiderant sese, Thalassius, atque Hymenæus,
Nec non parvus Amor gestans de more pharetram.
Fungitur officio solers, & mobile pectus,
Pertentat Sponsæ, tacitum vulnusque subinfert:
Scilicet aligerum, geminos arcuque, manuque,
Præstantes docuit pueros ut quisq; sagittis
Secura inculta transfigeret exta puellæ.
Nulla mora in pueris est, mox sonuere reducta
Cornua, dum multâ vi adducto ad tempora neruo
Dulcia sub fixis hæserunt tela medullis.
Lætitiae causas ignorat dicere virgo,
Lætaturque tamen, niveo & candore ruborem
Immixtum præfert, ceu lilia candida vernis
Mixta rosis, proditque oculis sipientibus ignem.
Attamen & secum thori, tædasq; parari
Nescia, diuinæ fruitur sermone parentis,
Maternosque bibit mores, exemplaque dicit
Prisca pudicitia, donec coniuncta tectis
Ornari patrijs cernens, seseque reninca
Auro flauentes per candida tempora crines:
Mox tum multa rogat Genitricem, multa requirit,
Hæ quorsum dapibus mensæ, cyathisque struantur.

Mater

Mater at amplectens charam de more puellam,
Oscula libauitque illi, dehinc talia fatur:
Illa dies venit, quā te promittere, Nata,
Est certis animus tædis; post fædere sancti
Connubij iungenda viro es, iungenda marito.
Anxia responso Genitricis pulchra virago
In tepidos subito fletus prorupit, & ibant
Per roseos vultus lachrymæ, quas chara legebat
Admoto siccans oculos velamine Mater.
Et quid, Nata, opus est lachrymis: (lachrymasq; lo-
Absterrit) iam consensu submitte ingali (quēdo
Colla thoro. Virgo pressis singultibus æthra
Suspicit, & solem, cui sic moestissima fatur:
Cynthie, qui lustras candardi lampade terras,
Respicime inuntam, famulæque ignoscere ororis:
Vos, Superi, testor non conciliabit amorem
Hunc mihi luxuries casto indignata teneri
Imperio; sed quō inclinant diuina parentum
Iussa sequor, quō fert cælum conuertoque mentem,
Et lex quæ fieri matres, & nubere cogit.
His super ingreditur Iuuenis, plausuque sonoro,
Post voces patrio dictas de more salutis,
Susceptus, iussusque gradu discumbere summo,

Ut pacta

Ut pacta auratis capiat sponsalia tectis.
Alternis ambo stupefacti obtutibus hærent,
Pulchri verecundo tingentes ora rubore.
Vix tantum quondam placuit Zariadres Odati,
(Vatis si qua fides) vix insignis Zariadri
Odati placuit. Miratur frontis honorem, &
Virginis os roseum, flagrantis pabula amoris,
Quod, licet id cuperet, luor non carpere posset.
Lumina dum spectat, tacitè, ambrosiosque capillos,
Quos genitrix fuluo in nodum collegerat auro,
Laudat. At illabi sibi virgo incendia quædam
Suauia, & vrentes sensit præcordia flamas,
Dulcibus atque animi curis ardere medullas.
Risit parvus Amor, blandus risitque Hymenæus
Præfectus thalamis, simul & Cyllenius ipse,
Istaque ferre iubet pueros bona nuncia matri.
Successu illi hylares gemmatis aëni pennis
Sulcant, hos Paphiæ iussus referuntque parenti.
Fortè Venus blando quæsitus frigore somnum,
Vitibus intexti gremio successerat antri,
Densaque lucidulos per gramina fuderat artus.
Stant iuxta Idaliæ famulæ, prohibentque quietam
Compellant. Cerâ interea texebat auenas

B

Par-

Parvus Hymen, modulosq; & pastoralia labris
Murmura tentabat relegens, orisq; recursu
Dissimili tenuem variabat arundine ventum.
Dumque sonos iterans medio modulatur in aëstu
Carmina latus Hymen subito peruenit ad aures
Vox iucunda deæ, str. epituq; excita resurgit:
Atque huc, inquit, adest tantæque ediffere causam
Lætitiae. Ille refert: Quid? adhuc ignara rogasne?
Maxima res effecta parens, solertia fratriis
Tam vigil ardenter subito inspirauit amorem
Virgineo cordi, haud ulli vehementius unquam
Incubuit, genitrix, iterataque vulnera fixit.
Cautus Amor (puerum & monstrabat lumine captum
Arcano calidas tingentem melle sagittas)
Cyllenio doctus sub pectora vulnus adegit,
Nulla ope Pæonia, nullis medicabile succis.
Ast ego quæ blandas, memoravi, cuncta puellas
Oblectare solent, segmenta, monilia, inaures,
Sic palpare genas finxi (mulcetque loquendo)
Debere insignem Iuuenem, mirarier ora,
Oscula sic capere, & sic amplexarier artus.
Stringere lacteolas finxi debere papillas,
(Nititur & dicens genitricis tangere pectus)

Sic, digito inque gradum fractos sic ponere crines;
Inspiroque faces flammis, ignemque medullis.
Olfacit insidias virgo, mentemque moueri,
Inflammari animum: gaudet, simul & dolet ægra.
Iamque Cupidinei præcordia nescia teli
Ardescunt, tamen haud sat quid suspiria nouit
Significant, hylaris tantum mens omnis oberrat
In vultus quos fingit Amor. Quam sæpè medullis
Erumpunt gemitus! prolati temporis ordo
(Tempora si numeres, bene quæ numerantur amanti)
Effluxit decies, peragat cum Cynthia mensem
Vix suprà. Licet æstiuos qui terminat ignes
Bartholomæus abest, sed nos tamen urimus ambos.
Hinc Iuuenem vidi, curis cum luce renatis,
Tecta reliquentem, velut illi tecta doloris
Semina subijcerent, & amœni murmura riu,
Aut nemoris viridi frondosa silentia nactum,
Aurata cecinisse chely, voluisseque luctus
Solamen capere, & querulum mulcere dolorem:
Ast ubi consuluit vocales pollice neruos,
Lætaque mouisset vocum in certamina fila,
Iamque ibat celeri pars voce, at tardius acta
Pars sequitur grauiore sono, discriminé vocum

Concentus mixtumque melos resonabat acute,
Vota manu cecinit surdis iactata procellis.
Festinate horæ, rapidique recedite soles,
Voluite præcipiti tempus vertigine lunæ,
Ite dies celeres, agitate volubile cælum.
O quoties Zephyro dixit cum raderet undas
Istuleas alis leuibus : Pulsata querelis
Aura meis toties, & amari conscia luctus,
Sic neque Carpathius duris in cotibus alas
Atterat, & celeres non rumpant nubila cursus,
Hæc quibus & ventos, & conscia fila fatigo
Verba mei luctus inferto virginis in aures.
Plura locuturum rauco cum murmure stridens
Destituit Zephyrus. Nymphæ dum mutua sentit
Vulnera, dumque tuæ crescunt incendia flammæ,
Incusatque dies secum, discedere & horas
Haud citius, tardamque rotam non voluere Phœbæ.
Ait, Genitrix, pactis faciant incommoda tædis
Ne qua moræ, Natæ quoquam nil luce minores
Illis quos Cybele, atque nurus gessere superbæ
Diuorum parat ornatus, extrinsecus auro,
Argento, gemmisque graues, tyrioque rubore.
Interea textu famulæ componere iussæ

CONFESS.

B

Gemmato

Gemmato thalamum, picturatisque columnis
Ædificant, qualem non Odatis Zariadri
Erexit, Pelopi qualem nec Lydia diues.
Crasque dies genialis erit, breue tempus eundi
Iam supereft, rutilo nam summos lumine montes
Solf erit, & pleno dudum caput extulit orbe.
Hæc puer: at factas risit dea Cypria fraudes,
Ambrosioque sinu pariter complexa fonebat,
Præfecitque thoris, nullum vinxisse cubile
Quæ sine, nec primas fas est attollere tædas:
Vtque erat interiecta comas, turbata capillos,
Gramineis surgit stratis, natosque remouens,
Mox crines festina ligat, vestitur amictu
Seposito; caput auricomum peploque fluenti.
Nec mora, currum aubus teneris committere alumnis
Imperat, hinc dictis affatur talibus agmen:
Tu festas Hymenæe faces, tu Gratia flores
Elige, tu geminas Concordia nocte coronas:
Vos famulæ Idalie, quocunque vocauerit usus
Diverso properate gradu: parspectine eburno
Multifidum discriminaret: pars ordine ponat:
Pars varios nectat flexus, variosque reflexus:
Ornatum capit is quoque pars fulgentibus aptet

Gemmis, impositus mox sese illius prior ipso.
Virgineis pars ex humeris demittere vestem
Gaudet, atque aurum tereti circum dare collo
Tortile, nexilibus nodis baccis que decorum.
Pars quoque sarta liget: viridi pars carpat in horto
Quicquid olet serpylla, rosas, casiamque, thymumque,
Abrotomi Menthæque nemus: pars pingat alumnam
Floribus, os nardum spiret, sinus halet amomum.
Talis eat virgo, liceat mortalia rebus
Assimilare deum, qualis mater tera Iuno
Sueuit adire Iouem cælestia sceptra gerentem.
Dixerat, & geminos properans componere amantes
Currum hilaris scandit: volucres violentius amni,
Phœbæi properant: Iam nox accendent ignes
Aethereos, & sole nouo successit Eous,
Quando dea optatæ portis exponitur aulae.
Auro cuncta micant, lucet laquearibus aurum,
Auratis paries radijs varioque superbit
Aulæo. Quicquid vendit peregrina Damascus
Hic redolet, Syrium redolens humus halat amomum.
Hic hederæ, Lauro, croceo conspersaque rore
Sacra pavimenta, & plenis bene olentia aristis
Gramina strata iacent. Regali stragula luxu

Non

Non solum tribuere thoris, sed vilibus usum
Officijs, hominumque solo vestigia sumunt.

Attigit ut thalamum Venus improuisa, puellæ
Cæsariem Genitrix folio subnixa corusco
Fingebat. Nymphis dextrâ lœuaque Polonæ
Idaliis stabant similes, hæc nectaris imbræ
Irrigat, hæc morfu numerosi dentis eburno
Multifidum discrimen arat, sed tertia retrò
Dat varios nexus, & iusto diuidit orbe.

His super ingressa est subito Cytharæa cubile,
Nec non Idaliæ famulæ, thalamosque iugales
Blandus Hymen socians, Charitesq; amplexibus arctæ,
Arctatasque ligans Charites Concordia, nexus
Una duos animos, sicut duo corpora Iuno
Pronuba, coniungens. Stupuit cum Virgine Mater
Ornandiq; labor cecidit simul: ora dearum
Mortales vix ferre queunt, oculosque remittunt.
Voce metus adimens Sponsæ hæc dea Cypria fatur.
En Hymenæus adest, dextrâ iam lampade quassans
Flammeolo intectus croceo, potiere cupito
Virgo viro, quamvis lachrymis tua gaudia cæles,
Et roseus tegat ora rubor, pudeatque fateri.

Dixit

Dixit, & ornatus dederant quos ordine Nymphæ
Virgineo collo, membrisque micatibus aptat.

Interea mediâ volitans Hymenæus in æde
Iungite clamauit felici sydere dextras,

Sæcundaq[ue] longæuæ connectite fædera vitæ.

Illa mouens gestu pectus faciemque venusto

Ibat, ut exoriens radianti Cynthia vultu,

Æmula fraterni currus noctemque pererrans.

Præcipuam veteres Nympharum Sarmatidarum,

Quæ se sese victrix ob virginitatis honorem

Victima seruatæ medias abiecit in undas,

Dixissent Vandam (fieret nî flore iuuentæ

Discrimen, bis ei nam septima voluitur æstas)

Ritogarum spreuissæ procos nimiumque priores

Despexisse pigere, & quod transmisserit annos,

Subdere colla iugo tandem, iungique marito.

Iam virgo coniuncta viro, connubia dictis

Firmata. Ornatas circum longo ordine mensas

Discumbunt Proceres : Famuli, turmæque frequentes

Discurrunt : surdum spaciosa per atria murmur

Confusumque sonat : cursant per tecta ministri,

Iamque dapes & vina ferunt, paterasque coronant.

Pars dapibus reficit mensas, pars aurea gestat

Vasa

Vasa manu, pars crystallo splendentia pura;
Ast alij vacuas gemmâ crateras in ampla
Implebant. Mox utq[ue] fames est pulsa ministri
Vasa Corinthiacis crateribus æmula tollunt,
Et mensas spoliant mantilibus. Algida seram
Interea lucem tacitis nox abstulit umbris.
Ast blandum facibus latè lucentibus inter
Noctis opacæ umbras petulans Hymenæa iuuentus,
Iam choreas initura vocat, facilesq[ue] puellæ,
Iamque chelys, Latijque modi, patrijque sonabant.
Tum cauis haud lituis sonitum Taratantara durum
Edidit, haud tristinè sonabant atria planctus
Sed tuba pacificos cantus strepitum osa minacem
Partitis retulit vicibus, sed tibia dulces
Ad cantus recinit numeros : sonus omnibus idem
Lætitiae fuerat. Dum mollibus organa cannis
Concinerent Nymphæ, quæis segnia pectom, & ipsum
Flectere Saturnum, patrem quoquæ testibus orbum
Alma Venus posset, saltant thyasosque frequentant.
Ut tandem placidae suasit dare membra quieti
Nox, diua ad thalamos poscit Saturnia amantes.
Hinc atque hinc audi saturent ut lumina vultu
Diuino comites cingunt, sed in agmine plures

C

Inuidere

Inuidere viri bona mox possessa marito.

*Namque ubi composuit socium Concordia lectum
Fausto coniunxit nexus, & sic farier infit.*

Nulla dies unquam vestros diuellat amores.

Quos pietas æterna ligat, nullæ ante sepulchrum

Dissoluant lites: duo corda ferantur in unum,

Et longum vigeant placeat mens una & utriusque.

Sic Erato, Friderice, tuos referebat amores

Legitimos, ast ut tandem nox iunxit amantes

Conscia non meminit. Sed ad ultima dicta reuertor.

Diua mihi hæc, inquit, licuit memorisse, nec ultra

Progrediar, sed & hæc Scotorum ad littora natæ

Exiguo iuuenis calamo volitare per orbem

Te dictante iube: teneris impendit ab annis

Omnem namque operam nobis, consortia turbæ

Rimari solitæ nummos, cuique omnia sordent

Praeter opes, fugiens, & quæsis sitis acris habendi

Tabifico oblimat præcordia crassa veneno.

Hæc ubi dixisset fremuerunt viscera motu

Arcano, circa haudque pati præcordia sueta

Sentio feroarem Latium, (si forte rigentes

Vlla queunt inter glacies Boreæque sonori

Pectora nata gelu Musarum ardore calere)

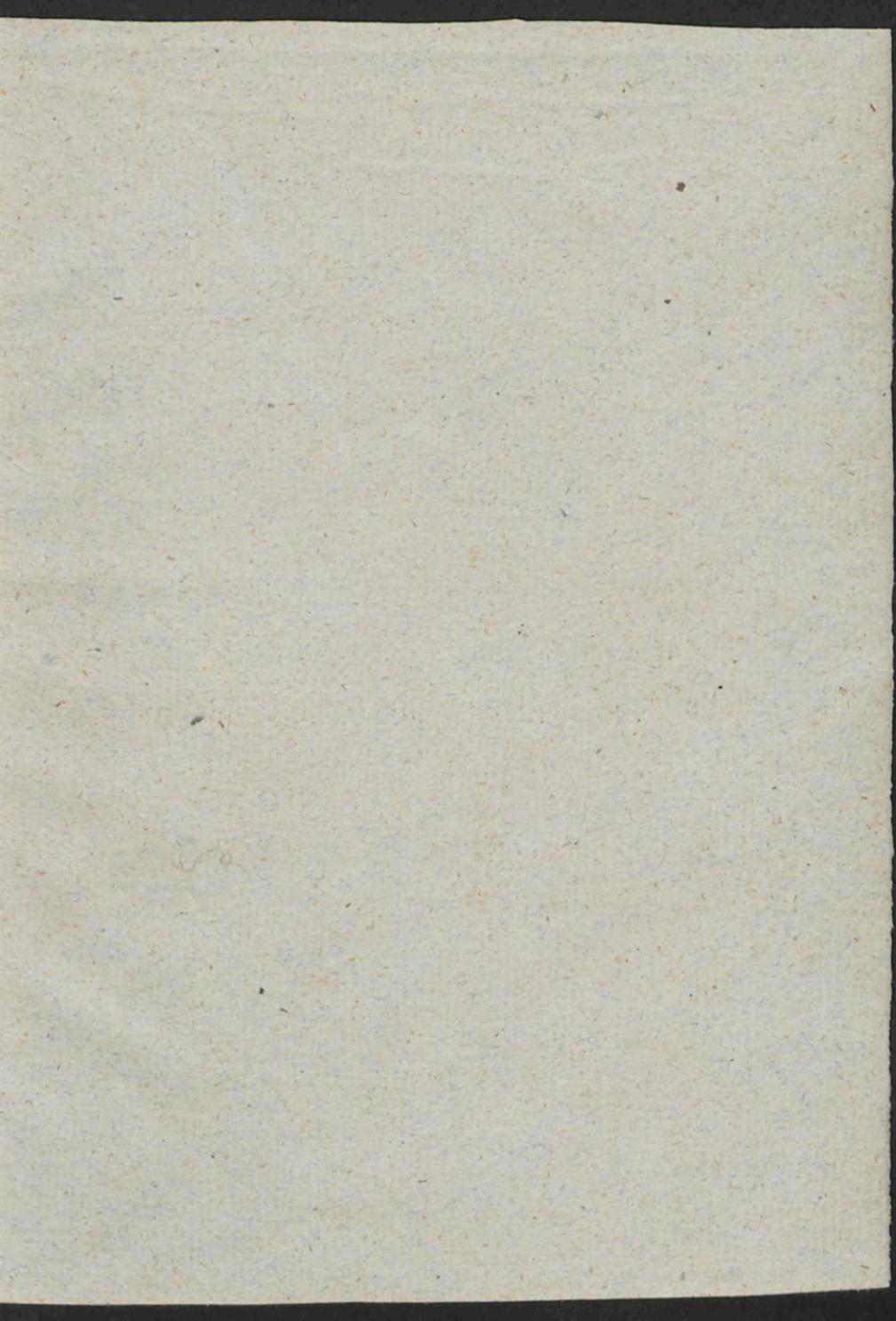
Nuper

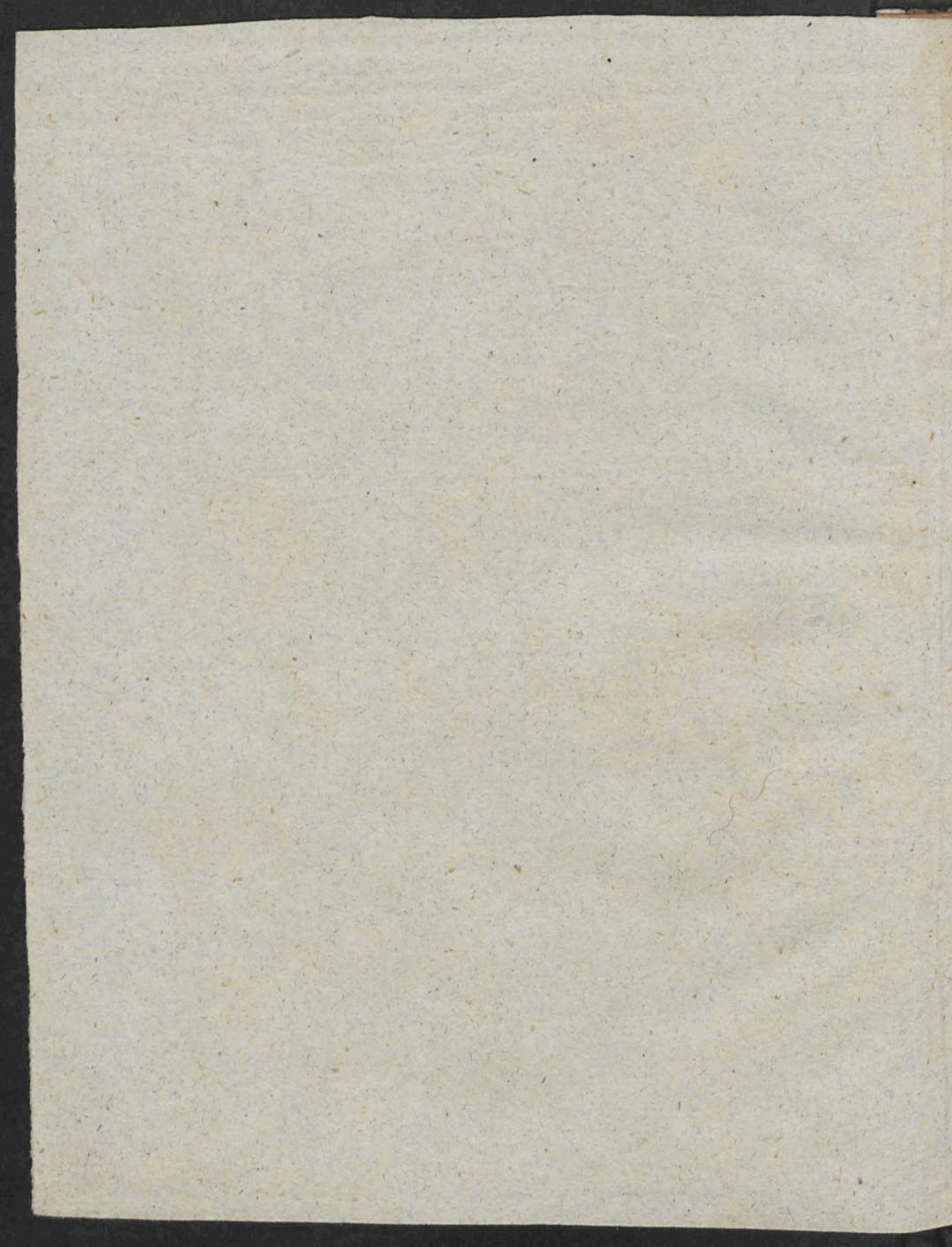
Nuper enim reduci, quo nemo est carpere fructus
Dignior Aonios, numeris gaudere volenti
Mintiadae, fateor, squallebat marcida vena,
Frustra & ad Aonias fundebam vota sorores.
Sed felix laetusque vale, dulcisque puellæ votis pish.
Amplexu fruere. Innumeros quæ compleat annos
O utinam tecum, & generosa prole parentem
Efficiat; ridere tibi post ter tria lunæ pat 9. mense pro.
Cornua quam videas. Breuibus quæ colla lacertis
Amplexens blando curarum nubila risu
Discutiat, vobis vinclum & communis amoris
Sanguine communi (thalamis quod deficit unum)
Firmet. Vos Super ilucem concedite donec
Carmina leta super picta incunabula fundam.

C R A C O V I A E,
In Officina LAZARI. Anno Domini
M D XCIII. Pridie Nuptiarum.

626

11622

6376
16

